

3.

A Kiadói Főigazgatóság tájékoztatója
a könyvkiadás 1957. évi terveiről

TÁJÉKOZTATÓ

a könyvkiadás 1957. évi terveiről

[/Részlet/](#)

[\[...\]](#)

Melyek az 1957. évi terv fő problémái? Az első, amit fel kell vetni, az arányok kérdése. A szépirodalmi kiadása a múlt évihez viszonyítva csaknem kétszeresére emelkedik (ha a nagyobb papírmennyiséget vesszük figyelembe). 1956-ban 422 szépirodalmi mű jelent meg 5,3 millió példányban, 1957-re 933 ilyen mű kiadását tervezik 8,7 millió példányban. Ez önmagában is felveti azt a kérdést, helyes-e a szépirodalom ilyen mértékű fejlesztése. A szépirodalmi könyvkiadáson belül különösen megnő a magyar irodalom kiadása. 1956-ban összesen 238 mű került kiadásra, 1957-ben 533 művet terveztek be. Az új magyar irodalom 1956-ban 154, 1957-ben 372 művel szerepel. Igen nagy mértékben megnőtt a külföldi szépirodalom kiadása is. 1956-ban 184 ilyen munkát jelentettek meg, 1957-ben 400-at terveznek. Az új magyar irodalom kiadásában a fő problémánk mint már említettem, mi legyen az álláspontunk az októberi eseményekben részt vett egyes írókkal szemben. Eörsi verseskötete október előtt már nyomdában volt, decemberben jelent meg. Nem volt pontos értesülésünk arról, hogy Eörsi letartóztatására miért került sor és hogy ez meddig tart. A Magvető minden esetre nem járt el nagyon körültekintően ebben az ügyben, mint ahogy az Abody-könyve ügyében sem, amelyről úgy tudtuk, hogy kizárólag irodalmi tanulmányokat tartalmaz és nem Abody politikai fejtegetéseit. Déry Befejezetlen mondata ugyancsak nyomdában volt és még letartóztatás előtt jelent meg. Déry további könyvei most már nem szerepelnek a tervekben. Számos olyan verskötetünk van azonban, amelyekben az október előtti hangulat

[...]

Feljegyzés az írók elhelyezésének január 15-ei állásáról

Az elhelyezés szempontjából a következő írókat (illetve hozzátartozókat) vettük számba:

Háy Gyuláné, Déry Tiborné, Molnár Zoltánné, Varga Domokosné, Tardos Tiborné, Eörsi Istvánné, Gáli Józsefné, Szántó Tibor, Sándor Andrásné, Márkus Istvánné, Bihari Sándorné, Novobáczky Sándor, Kuczka Péter, Kónya Lajos, Benjámín László, Örkény István, Erdei Sándor, Tamási Lajos, Fekete Gyula, Sipos Gyula, Csoóri Sándor, Egri Lajos, Fábíán Zoltán, Gergely Mihály, Keszi Imre, Abodi Béla, Nagy László, Reményi Béla, Vészi Endre, Kamjén István, Galgóczi Erzsébet, Hazainé Mária Magda, Koppányi György, Lukács Imre, Polgár István, Sánta Ferenc, Csepeli Szabó Béla, Takács Imre.

(A felsorolt írók között szerepelnek olyanok is, akik politikai hibákat nem követtek el, de írásból megélni nem tudnak.)

A fenti írók (illetve hozzátartozók) közül Varga Domokosné, Márkus Istvánné, Novobáczky Sándor, Polgár István elhelyezését a Belkereskedelmi Minisztérium; Háy Gyuláné, Tardos Tiborné, Kuczka Péter, Abodi Béla, Hazainé Mária Magda, Koppányi György, Sánta Ferenc elhelyezését a KGB; Molnár Zoltánné, Eörsi Istvánné, Keszi Imre, Takács Imre, Vészi Endre elhelyezését az Építésügyi Minisztérium; Déry Tiborné, Gáli Józsefné, Csoóri Sándor, Galgóczi Erzsébet, Reményi Béla elhelyezését a Könnyűipari Minisztérium; Kónya Lajos, Benjámín László, Sipos Gyula, Gergely Mihály, F. Nagy László, Csepeli Szabó Béla, Lukács Imre és Tamási Lajos elhelyezését pedig a SZOT vállalta. A többi ügyében a Művelődésügyi Minisztériumnak kell intézkedni, illetve az illetékes vidéki szervezetet kell megkérni.

A megállapodások szerint az illetékes tárcák a Művelődésügyi Minisztériumra, illetve annak felkérésére hivatkozva foglalkoznak az általuk vállalt írókkal, de Déry Tibornét, Gergely Mihályt, Fekete Gyulát, Benjámín Lászlót, Kuczka Pétert, Sipos Gyulát, F. Nagy Lászlót, Lukács Imrét, Háy Gyulánét, Kónya Lajost, Tardos Tibornét, Tamási Lajost és Erdei Sándort mi magunk közvetlenül is behívtuk és személyesen megbeszéltük velük, hogy miben tudunk a segítségükre lenni. Ezek és a tárcák által lefolytatott beszélgetések azt mutatják, hogy általában örömmel fogadták, illetve fogadják a segítségünket. Zömében tisztában vannak helyzetükkel (a megélhetést illetően) és ennek megfelelő magatartást tanúsítanak. A beszélgetések során kisebb defektus adódott Háy Gyuláné esetében, aki megpróbált magas lóról beszélni és szemtelenül viselkedni, így pl. felvetette, hogy miért okoz az ő elhelyezése problémát, hiszen a státusza itt van a minisztérium személyügyi osztályán; Kuczka Péter, aki módot talált annak elmondására, hogy neki nincsen semmi oka megbánásra, elkövetett hibáinak belátására; valamint Vészi Endre, aki kicsit fölényes hangon vetette fel az Építésügyi Minisztérium személyügyi vezetőjének, hogy mit tudna rajta a minisztérium

segíteni. (Sajnos vele nem tudunk előzetesen beszélni.) Molnár Zoltánné – szintén az ÉM-ben felvetette, hogy bizony ő nem ezt várta volna. Ő 11 éve dolgozott a pártapparátusban és rosszul esik neki, hogy ebben a nehéz helyzetben a párt még nem érdeklődött iránta. Egyébként megköszönte a segítséget, de nem fogadta el, mivel már állásban van.

A munka során kiderült, hogy a fentebb említettek közül Varga Domokosné, Tardos Tiborné, Eörsi Istvánné, Csoóri Sándor, Márkus Istvánné, Molnár Zoltánné, Csepeli Szabó Béla már dolgoznak, így elhelyezésükről nem kell gondoskodni. Az elhelyezkedést nem vállalta: Keszi Imre, Vészi Endre, Reményi Béla, Gergely Mihály és Lukács Imre, valamint Fekete Gyula, mert – indoklásuk szerint – írásból megélnék.

Budapest, 1958. január 20.

Dencső István

[MOL, XIX-4-aaa 58. d. Géppel írt tisztázat Dencső István saját kezű aláírásával. Az irat első lapján a következő kéziratos megjegyzés olvasható: „Nincs lényegesebb változás. I. 30.”.]

[...]